

Literatürden Seçmeler

Hazırlayan: Onur Bakır (MSG Yayın Kurulu)

Bir Mesleki Risk/Tehlike Olarak Düşük Ücret

Yazarlara göre, mesleki tıbbın tarihi, mesleki risklerin -1911'de yangınlardan, 1960'da asbeste, 1990'da iş gerilimine- daha fazla tanınmasıyla karakterize olmuştur. Yazarlar bu listenin düşük ücretler de dâhil edilerek genişletilmesini; düşük ücretlerin, uçun çalışma saatleri ve yüksek iş gerilimi gibi psiko-sosyal faktörlerle birlikte mesleki risk olarak sınıflandırılması gerektiğini savunmaktadır. "Düşük ücret alan işçiler, yüksek ücret alan işçilere göre, hastalık ve yaralanmalara karşı daha çok risk altında olabilir" diyen yazarlar, "Ücretler ve sağlık arasındaki korelasyon -en azından kısmen- düşük ücretlerin kötü sağlığa ve sağlık davranışlarına yol açmasına bağlanabilir; bunun tam tersine değil" tespitini yapmaktadır. Düşük ücretlerin dolaylı sağlık etkilerine de dikkat çeken yazarlar, işçilerin kira ile sağlıklı gıda arasında seçim yapmak zorunda kalabilmesine işaret etmektedir. Asgari ücret ile mesleki sağlık arasındaki ilişkiyi de ele alan yazarlar, asgari ücretin artmasının düşük gelirli işçilerin sağlığı üzerinde yapabileceği olumlu etkiyi de vurgulamaktadır.

Leigh, J. Paul and De Vogli, Roberto, 2016, "Low Wages as Occupational Health Hazards", *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, Volume 58, Issue 5, p 444-447.

Düşük Ücret, Daha Fazla Mesai, Daha Fazla Risk

Çalışma sürelerindeki artış ile birlikte iş kazası ve meslek hastalığı riskinin de arttığını birçok çalışma gözler önüne seriyor. Uzayan mesailer işçi sağlığını daha çok tehlikeye atıyor. Düşük ücretler, biraz olsun daha yüksek gelir elde etmek isteyen işçileri, daha çok ve daha uzun süreler fazla mesai yapmaya iterken, işçinin sağlığı üzerinde de ağır etkilerde bulunuyor.

ABD'de 1987-2000 yıllarını ve 10.793 işçiyi kapsayan bir veri seti üzerinden yapılan çalışmaya göre, a) fazla mesai içeren işler, fazla mesai içermeyen işlere göre yüzde 61 daha fazla kaza ve hastalık riskine sahip b) günde en az 12 saat çalışılan işler yüzde 37 daha fazla riske sahip, c) haftada 60 saat çalışılan işler ise yüzde 23 daha fazla riske sahip.

Dembe AE, Erickson JB, Delbos RG, et al, 2005, "The impact of overtime and long work hours on occupational injuries and illnesses: new evidence from the United States", *Occupational and Environmental Medicine*, 2005: 62: 588-597.

Düşük Ücret, Ek İş, Bozulan İşçi Sağlığı

ABD'de Ulusal Sağlık Anketi verilerinin 1997-2011 dönemi boyunca incelenmesine dayanan bir çalışmaya göre, birden çok işte çalışmanın en önemli nedeni ek gelir ihtiyacıdır ve birden çok işte çalışanlar, tek bir işte çalışanlara göre kayda değer ölçüde daha yüksek iş kazası ve işle ilgili olmayan kaza geçirmektedir.

Bu çalışmaya göre birden çok işte çalışan her 100 işçi başına iş kazası sayısı 4,2 iken, bu sayı tek bir işte çalışan işçilerde 3,3'tür. İşle ilgili olmayan kazalarda ise 100 iş başına düşen iş kazası sayısı sırasıyla 9,9 ve 7,4'tür. Yazarlara göre birden çok işte çalışanların işle ilgili olmayan kazalarda da daha yüksek bir orana sahip olması, büyük ölçüde birden çok işte ve daha uzun saatler çalışmalarından kaynaklanmaktadır.

Manucci-Wellman, H. R., Willetts, J. L., Lin, T.-C., Brennan, M. J., & Verma, S. K, 2014, "Work in Multiple Jobs and the Risk of Injury in the US Working Population", *American Journal of Public Health*, 104(1), 134-142.

Ücret Adaletsizliği Kalp Sağlığını Bozuyor

Ücret adaletsizliğinin¹ işçilerin psikolojik sağlığına olumsuz etkide bulunduğu dikkat çeken birçok çalışma mevcut. Almanya'da iki iktisatçı ve üç tıp sosyoloğunun ortak çalışması ise ücret adaletsizliğinin psikolojik sağlığını yanı sıra fiziksel sağlığa da zarar verdiğine işaret ediyor. Bir laboratuvar deneyi ile veri setine dayanan çalışmada: (1) laboratuvar deneyi ücret adaletsizliğine ilişkin bireysel algının kalp hızı değişkenliğini olumsuz etkilediğini, (2) veri seti üzerinden yapılan çalışma ise ücret adaletsizliğine ilişkin algı ile düşük öznel genel sağlık durumu arasında güçlü bir ilişkiyi tespit ederken; özellikle de ücret adaletsizliğine ilişkin algı ile kalp hastalıkları arasında güçlü bir örtüşmeyi gösteriyor. Veri seti analizi, olumsuz sağlık etkisinin en çok 50 yaş üstü, tam zamanlı erkek işçilerde görüldüğüne de işaret ediyor.

Falk, Armin; Kosse, Fabian; Menrath, Ingo; Verde, Pablo Emilio; Siegrist, Johannes (2014) : *Unfair pay and health*, SOEPpapers on Multidisciplinary Panel Data Research, No. 715, Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW), Berlin

Dipnot: 1. "Unfair pay" kavramını "ücret adaletsizliği" olarak çevirmeyi tercih ettik. Ancak bu kavramın, çalışanlar arası ücret dağılımındaki adaletsizliğin ötesinde yani işçinin ücretini diğer işçilerin ücretleri ile kıyaslayarak vardığı sonuçtan ziyade, "ücretin yetersizliğine" ve "ücretin düşüklüğüne" bir diğer deyişle yapılan işin karşılığında ödenen ücretin adil ve hakkaniyetli olmadığına ilişkin algısına işaret ettiğini not düşmek gerekiyor.